

De mensen achter jouw examen

Binnenkort zit ik in de gymzaal, turend naar mijn blaadje. Ik vind het enorm frustrerend dat je eigenlijk geen enkel idee hebt van wie die examens nu daadwerkelijk maken. Als examenkandidaat is het bijna niet voor te stellen dat er een heel team van docenten en toetsdeskundigen aan jouw langverwachte (of gevreesde) eindexamen gewerkt heeft. Ik sprak daarom met verschillende toetsdeskundigen over het maakproces van de eindexamens.

Ben jij nou benieuwd hoe die ene opgave uit jouw examen nou tot stand is gekomen? Tijdens de examenperiode plaatsen we meermaals per week een artikel waarin een toetsdeskundige van Cito vertelt over hoe de totstandkoming van een examenvraag. Elke dag een ander examen, een ander niveau en een ander verhaal.

Op het hoofdkantoor van Cito vertelden Ruud (toetsdeskundige wiskunde havo en vwo), Ingrid (toetsdeskundige aardrijkskunde vmbo digitaal, havo en vwo) en Wilma (toetsdeskundige Engels vmbo bb & kb) mij alles over hoe het is om een examen te maken.

Heel veel versies

Zo'n twee jaar voordat het examen wordt afgenomen begint het maakproces. Een groepje docenten verzint verschillende opgaven en zij komen dan zo af en toe bijeen, samen met de toetsdeskundigen. "Op die dagen overleggen we en discussiëren we over de vraag. Vervolgens wordt er een nieuwe versie van de vraag gemaakt, of zelfs nog vele daarna."

"We moeten het allemaal met de vraag eens zijn, als er één iemand ontevreden is komt die vraag niet op het examen", vertelt Ruud. Uiteindelijk worden de verschillende opgaven samen tot één geheel gemaakt, dat doen de toetsdeskundigen, zij maken er een echt eindexamen van."

"Het maken van een vraag is ingewikkelder dan je denkt," zegt Ingrid. "Lang niet alle vragen zijn geschikt, je wilt bijvoorbeeld niet een vraag hebben waarop heel veel antwoorden goed zouden zijn. Continu ben ik, samen met de andere examenmakers, bezig met 'gaten te schieten' in een vraag. Wanneer dit niet lukt, weet je dat het echt een goede vraag is."

Niet alleen maar teksten over krokodillen

Daarnaast wordt er gekeken naar afwisseling in onderwerpen. "Bij het examen Engels willen we niet alleen maar teksten over bijvoorbeeld krokodillen hebben. Dus mocht een docent een tekst gevonden hebben die heel leuk is, maar het is al de vierde tekst over krokodillen, dan komt die tekst er helaas niet in", vertelt Wilma.

Er wordt niet alleen gekeken naar variatie, ook de moeilijkheidsgraad speelt een rol. "We kijken altijd naar een goede mix van het soort vragen; van abstracter tot weer hele specifieke vragen." vertelt Ingrid. "Er moet voor elke leerling op het examen een vraag zijn," aldus Ruud. "Er moeten vragen zijn voor de slimmere leerling, maar ook voor de leerling die meer moeite heeft met het vak."

Een spannende dag

Het examen is na een ontzettend lang proces van controles, vele versies en een hoop moeite, eindelijk af. Op de dag van afname zijn alle examenkandidaten gespannen, maar ook voor de toetsdeskundigen en alle constructeurs (betrokken docenten) is het een spannende dag. Dan pas zien zij hoe het eindexamen daadwerkelijk ontvangen wordt. "We testen van tevoren bijna alles en denken overal over na. Er wordt gekeken naar de tijdsduur van het examen, dus of het mogelijk is om het examen binnen de tijd af te krijgen," vertelt Ruud.

Toch kan het soms anders lopen dan gepland, dat vinden de toetsdeskundigen erg vervelend en pijnlijk. Vervolgens wordt er alles aan gedaan om eventuele 'fouten' nog te corrigeren. Dan volgt bijvoorbeeld een aanvulling op het correctievoorschrift. "En soms is het nodig om de n-term aan te passen."

"Voor ons is het altijd spannend om te zien hoe een examen gemaakt wordt en we streven ernaar om het examen zo te maken, dat iedereen kan laten zien wat hij in zijn mars heeft," concludeert Wilma.